

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О. В. Дріш

«28» 06 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

освітня програма «Фінанси і кредит»

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий

ринок

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

ступінь вищої освіти магістр

Робоча програма навчальної дисципліни Фінансовий менеджмент схвалена та
рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри
фінансів та банківської справи
Протокол від «27» червня 2024 року № 11.

Полтава 2024

Укладач: Сидоренко-Мельник Ганна Миколаївна, доцент кафедри
фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси і кредит» спеціальності 072 Фінанси,
банківська справа, страхування та фондовий ринок-ступіня магістра

«28» 06 2024 року
С. П. Прасолова

ЗМІСТ

РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни.....	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання.....	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	7
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	12
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	31
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	33
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни.....	35

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Постреквізити: Антикризове фінансове управління підприємством Фінансове планування і прогнозування Проектування інформаційних систем в сфері фінансів, банківської справи та страхування</i>		
Мова викладання	українська		
Статус дисципліни: обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки			
Курс/семестр вивчення		1/1	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів		6/2	
Денна форма навчання:			
Кількість годин: 180 загальна кількість:			
18 – лекції;			
54 – практичні заняття;			
108 – самостійна робота;			
Іспит – вид підсумкового контролю.			
Заочна форма навчання:			
Кількість годин: 180 загальна кількість:			
10 – лекції;			
4 – практичні заняття;			
166 – самостійна робота;			
Іспит – вид підсумкового контролю.			

Розділ 2.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання майбутнім фахівцям знань щодо прийомів і методів управління різноманітними аспектами фінансової діяльності суб'єктів господарювання та формування практичних навичок їх застосування при розробці та обґрунтуванні управлінських рішень щодо формування, використання та інвестування фінансових ресурсів у процесі їх господарської діяльності

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (загальні (ЗК 1) ..., спеціальні (СК 1))	Програмні результати навчання (ПР 1, ПР 2...)
ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети	ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової	ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування, фондового ринку та управляти ними.

діяльності.	
СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового, інвестиційного менеджменту для прийняття рішень.
СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування, фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР14. Вміти ідентифікувати причини, форми прояву кризових явищ у діяльності підприємств, бюджетних, банківських і небанківських фінансових установ та мінімізувати негативні наслідки їх прояву.
СК10. Здатність ідентифікувати причини, форми прояву кризових явищ у діяльності підприємств, бюджетних, банківських і небанківських фінансових установ та мінімізувати негативні наслідки їх прояву.	ПР15. Застосовувати лідерські компетентності для прийняття креативних управлінських рішень, спрямованих на розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК11. Здатність до прийняття креативних управлінських рішень, спрямованих на вирішення складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	

Розділ 3.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи організації фінансового менеджменту на підприємстві

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту. Бізнес як керована фінансова система. Особливості прийняття управлінських рішень у сфері фінансів та їх вплив на діяльність підприємства. Основні складові фінансового менеджменту. Принципи фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту та їх значення. Механізм фінансового менеджменту.

Функціональні обов'язки фінансового менеджера на підприємства: порівняння із фінансовим директором, а також альтернативні варіанти організації роботи з управління фінансами на сучасних підприємствах.

Проблеми здійснення фінансового менеджменту на українських підприємствах та перспективи впровадження сучасних інформаційних технологій у сфері фінансів.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Система забезпечення фінансового менеджменту та її складові. Нормативно-правове забезпечення фінансового менеджменту. Організаційно-інформаційне забезпечення процесу управління фінансами. Основні джерела інформації фінансового менеджера. Інформаційні джерела фінансового менеджменту, в тому числі світові фінансові джерела інформації. Вплив облікової політики на результати управлінських рішень. Системи і методи фінансового аналізу.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві

Поняття, види та значення грошових потоків підприємства. Вхідні грошові потоки підприємства, їх склад і особливості формування. Зміст і завдання управління вхідними потоками. Управління формуванням виручки від реалізації продукції, робіт, послуг. Чинники впливу на формування виручки в абсолютній сумі та часі. Надходження коштів від фінансово-інвестиційної діяльності. Формування інших вхідних грошових потоків.

Вихідні потоки та їх склад. Зміст і завдання управління вихідними потоками. Управління потоками, пов'язаними з основною діяльністю.

Організація і управління розрахунками за фінансовими зобов'язаннями. Формування інших вихідних грошових потоків.

Аналіз грошових потоків. Порівняння надходження і витрачання коштів. Забезпечення постійного позитивного грошового потоку (перевищення надходження коштів над витрачанням).

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках

Вартість грошей і час. Вплив інфляції і ризику на зміну вартості грошей. Методи визначення вартості грошової одиниці.

Зміна вартості грошей у часі як основна концепція, покладена в основу визначення дохідності та вигідності фінансових операцій.

Ануїтети та їх оцінка. Порядок нарахування простих і складних відсотків, що використовуються у фінансових розрахунках. Методи розрахунку майбутньої! теперішньої вартості грошей. Фінансові ренти (ануїтети), їх види. Розрахунок майбутньої та теперішньої вартості грошей з урахуванням ануїтетів.

Тема 5. Управління прибутком

Зміст і завдання управління прибутком підприємства. Дослідження механізму формування прибутку підприємства. Формування прибутку від основної діяльності підприємства. Управління формуванням прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг).

Управління витратами підприємства та його значення. Склад і структура витрат на виробництво. Витрати, які покриваються за рахунок прибутку. Значення розподілу витрат на змінні (пропорційні) і умовно-постійні (непропорційні) для планування темпів збільшення прибутку.

Визначення "порогу" рентабельності(точки беззбитковості) та запасу "фінансової міцності". Операційний аналіз (аналіз "витрати — обсяг — прибуток") і використання його результатів для розробки напрямів цінової політики та максимізації прибутку.

Управління розподілом та використанням прибутком підприємства. Вплив оподаткування на формування і розподіл прибутку. Розподіл чистого прибутку. Управління розподілом і використанням чистого прибутку на нагромадження і споживання. Розробка дивідендної політики. Ключові положення і принципи дивідендної політики. Чинники впливу на дивідендну політику. Визначення розміру дивідендного фонду, форми та порядку виплати дивідендів. Оцінювання ефективності формування і використання чистого прибутку підприємства

Тема 6. Управління активами

Оборотні активи як об'єкт фінансового управління. Оборотної капітал підприємства, його роль, структура, джерела формування. Забезпечення фінансовими ресурсами поточної діяльності як основне завдання управління оборотними активами.

Джерела фінансування оборотних та необоротних активів. Чинники впливу на розмір власного оборотного капіталу підприємства. Методи визначення потреби в оборотних активах. Вибір політики фінансування оборотних активів.

Управління окремими елементами оборотних активів. Консервативний, помірний і агресивний підходи до фінансування оборотного капіталу.

Особливості управління виробничими запасами підприємства. Політика управління дебіторською заборгованістю підприємства. Управління грошовими активами підприємства, шляхи оптимізації їх залишку.

Модуль 2. Тактичний і стратегічний інструментарій фінансового менеджменту

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу

Сутність та класифікація капіталу підприємства. Управління власним капіталом підприємства. Оцінка середньозваженої вартості капіталу підприємства. Визначення середньозваженої вартості капіталу. Сутність та основні підходи до оптимізації структури капіталу підприємства. Розрахунок ефекту фінансового важеля. Механізм фінансового левериджу та його взаємодія з операційним левериджем.

Сутність фінансування та складові капіталу підприємства. Структура капіталу підприємства та основний інструментарій її оптимізації. Формування та управління складовими власного й позикового капіталу підприємства. Вплив ціни і структури капіталу на вартість підприємства.

Тема 8. Управління інвестиціями

Сутність і завдання інвестиційного менеджменту. Поняття і види інвестицій. Принципи здійснення інвестиційної діяльності.

Чинники впливу на ставку дисконтування; вибір ставки дисконтування при обґрунтуванні доцільності фінансових операцій.

Класифікація та види інвестицій. Основні типології напрямів інвестування. Управління реальними інвестиціями підприємства.

Інвестиційна політика підприємства. Форми реальних інвестицій і особливості управління ними. Види інвестиційних проектів і особливості їх розробки.

Методи оцінки реальних інвестиційних проектів Форми фінансових інвестицій та особливості управління ними.. Особливості та напрями іноземного інвестування в Україні. Основи інноваційного інвестування.

Формування та прийняття інвестиційних рішень на основі фундаментального аналізу інвестиційної ситуації. Методи оцінки інвестиційної привабливості об'єкта інвестування.

Тема 9. Управління фінансовими ризиками

Економічна сутність, види та умови виникнення ризиків. Класифікація фінансових ризиків. Зміст, сутність та завдання ризик-менеджменту. Економічна сутність фінансових ризиків.

Класифікація фінансових ризиків. Характеристика основних видів фінансових ризиків: валютний, депозитний, процентний, інфляційний, інвестиційний, кредитний.

Оцінка впливу факторів на рівень фінансових ризиків. Визначення рівня ризику і його впливу на фінансовий стан та прибутковість підприємства. Оцінка ступеню ризику статистичними та аналітичними методами.

Тема 10. Аналіз фінансових звітів

Зміст і завдання аналізу фінансової звітності. Аналіз бухгалтерського балансу. Аналіз звіту про фінансові результати. Аналіз звіту про рух грошових коштів.

Зміст основних форм фінансової звітності підприємства. Основні напрями та завдання їх аналізу. Аналіз бухгалтерського балансу.

Склад та структура звіту про фінансові результати підприємства. Аналіз звіту про фінансові результати.

Характеристика основних розділів звіту про рух грошових коштів підприємства. Характеристика звіту про власний капітал підприємства.

Тема 11. Внутрішньо фірмове фінансове прогнозування та планування

Фінансове прогнозування і планування в системі фінансового менеджменту. Цілі та завдання фінансового прогнозування і планування. Методи фінансового прогнозування і планування. Бюджетування та його сутність. Види бюджетів. Порядок складання бюджетів (кошторисів). Методика розрахунку основних фінансових показників бюджетів. Бюджетування (планування) операційної діяльності. Порядок розробки бюджету капітальних вкладень. Оперативне фінансове планування як основа внутрішньо фірмового фінансового контролю.

Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством

Сутність і значення антикризового управління на рівні підприємства. Методи діагностики банкрутства. Розробка концептуальної моделі антикризового управління.

Фінансова криза на підприємстві: сутність, ознаки і джерела виникнення. Поняття, види та причини банкрутства підприємства. Методи прогнозування та діагностики банкрутства підприємства.

Формування та реалізація політики антикризового управління підприємством. Внутрішні і зовнішні механізми фінансової стабілізації підприємства.

Сутність і форми фінансової санації підприємства. Оцінка її ефективності та наслідків. Сутність, форми та механізм проведення реструктуризації підприємства.

Розділ 4.
Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Теоретичні основи організації фінансового менеджменту на підприємстві					
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту Лекція 1. 1. Сутність і зміст фінансового менеджменту. 2. Мета та завдання фінансового менеджменту. 3. Функції фінансового менеджменту. 4. Фінансовий механізм: поняття та складові.	2 2	Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту Практичне заняття 1. 1. Сутність фінансового менеджменту. 2. Об'єкт і суб'єкт фінансового менеджменту. 3. Мета, завдання та функції фінансового менеджменту Практичне заняття 2. 1. Сутність механізму фінансового менеджменту. 2. Система фінансових важелів. 3. Система фінансових методів. 4. Система фінансових інструментів.	4	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 1. Підготуватися до обговорення тем: «Сучасні концептуальні підходи щодо визначення сутності фінансів» «Сучасне тлумачення сутності фінансового механізму» «Трансформація фінансових визначень в умовах входження України у світовий економічний простір» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	9

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту Лекція 2. 1. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту 2. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту 3. Методи фінансового аналізу 4. Методи фінансового планування 5. Поняття і сутність фінансового контролінгу 6. Методи фінансового контролінгу 7. Створення системи фінансового контролінгу підприємства	2 2	Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту Практичне заняття 3. 1. Сутність та призначення системи забезпечення фінансового менеджменту. 2. Нормативно-правове забезпечення фінансового менеджменту. 3. Організаційно-інформаційне забезпечення управління фінансами. Практичне заняття 4. 1. Види фінансового аналізу. 2. Методичне та інформаційне забезпечення фінансової аналітики бізнесу. 3. Види і методи фінансового планування і прогнозування. Практичне заняття 5. 1. Система фінансового контролінгу. 2. Методи фінансового контролінгу.	6 2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 2. Підготуватися до обговорення тем: «Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту та необхідність її вдосконалення в сучасних умовах господарювання» «Принцип Парето: сутність і можливості застосування в фінансовому менеджменті» «Контролінг як система мислення та управління» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	9
--	---------------------------------	---	---	---	-----------------

		3. Організація служби фінансового контролінгу на підприємстві.			
Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві Лекція 3. 1. Поняття грошових потоків та методи їх визначення 2. Класифікація грошових потоків підприємства 3. Зміст і завдання управління грошовими потоками підприємства	2 2	Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві Практичне заняття 6. 1. Поняття та значення грошових потоків підприємства та їх класифікація. 2. Принципи управління грошовими потоками та їх характеристика. 3. Мета та стадії управління грошовими потоками. Практичне заняття 7. 1. Розробка бюджету руху грошових коштів. 2. Оцінка синхронності й ритмічності надходження та використання грошових коштів. 3. Визначення грошових потоків з урахуванням часу здійснення реальних платежів.	4 2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 3. Підготуватися до обговорення тем: «Бюджетування як засіб поліпшення управління грошовими потоками на підприємстві» «Дефіцит грошових коштів: причини і шляхи подолання» «Прогнозування грошових потоків: необхідність чи данина моді». Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	9

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках 1. Базові поняття фінансової математики 2. Зміна вартості грошей у часі. Математичні функції грошей 3. Рентні платежі (ануїтети) та їх оцінка 4. Дохідність фінансових операцій	-	Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках Практичне заняття 8. 1. Характеристика базових понять фінансової математики. 2. Методи визначення вартості грошової одиниці. 3. Вплив інфляції і ризику на зміну вартості грошей у часі. Практичне заняття 9. 1. Нарахування простих і складних відсотків. 2. Розрахунок майбутньої вартості грошей з урахуванням ануїтетів. 3. Методика визначення чистого дисконтованого доходу.	4 2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 4. Підготувати реферати на теми: «Інфляційне знецінення грошей та його вплив на прийняття фінансових рішень» «Методи визначення дисконтної ставки» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	9
Тема 5. Управління прибутком Лекція 4. 1. Розробка стратегії формування прибутку	2 2	Тема 5. Управління прибутком Практичне заняття 10.	4 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 5. Підготуватися до обговорення тем:	9

2. Операційний аналіз прибутку: мета, можливості та логіка проведення 3. Принципи розподілу прибутку		1. Зміст та завдання управління прибутком підприємства. 2. Управління витратами підприємства та його значення. 3. Фінансовий механізм формування валового та операційного прибутку. 4. Розрахунок ефекту операційного важеля. Практичне заняття 11. 1. Управління розподілом чистого прибутку. 2. Розробка дивідендної політики. 3. Результативність розподілу та використання чистого прибутку підприємства.	2	«Дивідендна політика підприємства та критерії оцінки її ефективності» «Цінова політика підприємства та її вплив на результативність господарсько-фінансової діяльності» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 6. Управління активами Лекція 5. 1. Поняття оборотних активів та основні завдання управління ними 2. Політика фінансування оборотних активів	2 2	Тема 6. Управління активами Практичне заняття 12. 1. Визначення поточної фінансової потреби підприємства. 2. Чинники впливу на розмір власного оборотного капіталу та його роль у	4 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 6. Підготуватися до обговорення тем: «Вплив амортизаційної політики на результативність господарсько-фінансової діяльності» «Механізм рефінансування	9

3. Нормування основних елементів оборотного капіталу		фінансуванні діяльності підприємства.		дебіторської заборгованості» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
4. Методичний інструментарій, що використовується при управлінні оборотними активами.		3. Сутність та напрями реалізації політики управління формуванням та використанням оборотного капіталу підприємства.			
5. Завдання фінансового управління необоротними активами		4. Оцінка реального стану дебіторської заборгованості та напрями оптимізації запасів.			
6. Амортизаційна політика підприємства		Практичне заняття 13.	2		
7. Організація фінансування реальних інвестицій		1. Фінансове управління необоротними активами. 2. Обґрунтування амортизаційної політики. 3. Форми і види фінансування реальних інвестицій.			
Разом модуль 1.	10		26		54
Модуль 2. Тактичний і стратегічний інструментарій фінансового менеджменту					
Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу	2	Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу	4	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 7.	9
Лекція 6.	2	Практичне заняття 14.	2	Підготувати реферати на теми:	
1. Поняття капіталу та його вартості		1. Оцінка середньозваженої вартості капіталу.			

2. Фінансовий важіль як засіб оцінки ефективності використання позикового капіталу 3. Сучасні теорії вартості капіталу (бізнесу)		2. Оптимізація структури капіталу. 3. Розрахунок ефекту фінансового важеля. Практичне заняття 15. 1. Визначення вартості власного капіталу. 2. Визначення вартості позикового капіталу. 3. Вплив ціни і структури капіталу на вартість підприємства.	2	«Теорія Ф. Модільяні й М. Міллера щодо структури капіталу» «Теорія структури капіталу Гордона Дональдсона» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 8. Управління інвестиціями 1. Поняття і зміст інвестиційної політики підприємства 2. Статичні методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів 3. Динамічні методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів 4. Зміст і завдання управління інвестиційною діяльністю підприємств 5. Процес управління реальними інвестиціями	-	Тема 8. Управління інвестиціями Практичне заняття 16. 1. Зміст і напрями реалізації інвестиційної політики підприємства. 2. Принципи здійснення інвестиційної діяльності. 3. Основні типології напрямів інвестування. Практичне заняття 17. 1. Методи оцінки ефективності реальних інвестиційних проєктів.	4 2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 8. Підготуватися до обговорення тем: «Чи погоджуєтесь Ви з висловом Дональда Данна: «Ця схема спрацьовує знову і знову тому, що людину надзвичайно легко захопити перспективою отримувати великі гроші з нічого?»» «У чому полягають відмінності між фінансовою пірамідою й інвестиційним фондом; між фінансовою пірамідою й	9

6. Процес управління фінансовими інвестиціями		2. Методи оцінки інвестиційного портфеля з урахуванням ризиків. 3. Визначення оптимальної структури джерел фінансування реальних інвестицій.		організаціями сітьового маркетингу?» «Як захиститися від «лохотронів»?» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 9. Управління фінансовими ризиками Лекція 7. 1. Поняття і класифікація фінансових ризиків 2. Методичний інструментарій оцінки рівня фінансових ризиків 3. Вибір методів впливу на фінансові ризики 4. Організація процесу управління фінансовими ризиками	2 2	Тема 9. Управління фінансовими ризиками Практичне заняття 18. 1. Сутність та причини виникнення ризиків та їх характеристика. 2. Мета та завдання ризик-менеджменту. 3. Характеристика фінансових ризиків та особливостей управління ними. Практичне заняття 19. 1. Методи оцінки фінансових ризиків. 2. Оцінка впливу факторів на рівень фінансових ризиків. 3. Способи уникнення та нейтралізації фінансових ризиків.	4 2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 9. Підготувати реферати на теми: «Діагностика фінансової безпеки підприємства» «Стратегія, тактика та основні етапи управління фінансовими ризиками на підприємстві» «Ризик-менеджмент у сфері фінансів» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	9

Тема 10. Аналіз фінансових звітів 1. Мета і завдання аналізу фінансових звітів 2. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства 3. Поглиблений аналіз фінансового стану підприємства 4. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	-	Тема 10. Аналіз фінансових звітів Практичне заняття 20. 1. Мета і завдання фінансового аналізу. 2. Зміст основних форм фінансової звітності та її діагностичні можливості. 3. Сучасні технології фінансової бізнес - аналітики та сфери їх застосування у фінансовому управлінні підприємством. Практичне заняття 21. 1. Проведення експрес-діагностики фінансового стану підприємства. 2. Комплексний аналіз фінансового стану підприємства. 3. Аналіз конкурентної позиції бізнесу. Практичне заняття 22. 1. Розробка схем проведення тематичних видів аналізу фінансових звітів.	6 2 2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 10. Розробити структурно-логічний граф пошуку резервів підвищення фінансової стійкості підприємства. Розробити структурно-логічний граф пошуку резервів підвищення рентабельності капіталу підприємства. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	9
--	---	---	---	--	----------

		2.	Новітні тренди фінансової аналітики та перспективи їх застосування у фінансовому менеджменті підприємства.			
Тема 11. Внутрішньо фінансове прогнозування та планування. Лекція 8. 1. Сутність, зміст і значення внутрішньо фірмового фінансового планування і прогнозування 2. Особливості сучасного розвитку внутрішньо фірмового фінансового планування 3. Методи розробки фінансової стратегії	2	Тема 11. Внутрішньо фінансове прогнозування та планування Практичне заняття 23. 1. Прогнозування окремих фінансових показників. 2. Побудова прогнозних фінансових звітів для цілей управління. 3. Ідентифікація фінансової стратегії підприємства. Практичне заняття 24. 1. Зміст, задачі та методи фінансового планування на підприємствах. 2. Формування фінансового плану підприємства. 3. Переваги та недоліки бюджетування.	4 2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 11. Підготувати реферати на теми: «Методи фінансового прогнозування та їх використання в практиці вітчизняних підприємств» «Проблеми впровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	9	
Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством Лекція 9.	2 2	Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством Практичне заняття 25.	6 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 12.	9	

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Теоретичні основи організації фінансового менеджменту на підприємстві					
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту Лекція 1. 1. Сутність і зміст фінансового менеджменту. 2. Мета та завдання фінансового менеджменту. 3. Функції фінансового менеджменту. 4. Фінансовий механізм: поняття та складові.	2 2		-	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 1. Підготуватися до обговорення тем: «Сучасні концептуальні підходи щодо визначення сутності фінансів» «Сучасне тлумачення сутності фінансового механізму» «Трансформація фінансових визначень в умовах входження України у світовий економічний простір» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	14
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	-		-	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю	14

1. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту 2. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту 3. Методи фінансового аналізу 4. Методи фінансового планування 5. Поняття і сутність фінансового контролінгу 6. Методи фінансового контролінгу 7. Створення системи фінансового контролінгу підприємства				знань передбачені дистанційним курсом до теми 2. Підготуватися до обговорення тем: «Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту та необхідність її вдосконалення в сучасних умовах господарювання» «Принцип Парето: сутність і можливості застосування в фінансовому менеджменті» «Контролінг як система мислення та управління» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві 1. Поняття грошових потоків та методи їх визначення 2. Класифікація грошових потоків підприємства	-	Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві Практичне заняття 1. 1. Принципи управління грошовими потоками та їх характеристика. 2. Мета та стадії управління грошовими потоками.	2 2	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 3. Підготуватися до обговорення тем: «Бюджетування як засіб поліпшення управління грошовими потоками на підприємстві»	14

3. Зміст і завдання управління грошовими потоками підприємства		3. Оцінка синхронності й ритмічності надходження та використання грошових коштів. 4. Визначення грошових потоків з урахуванням часу здійснення реальних платежів.		«Дефіцит грошових коштів: причини і шляхи подолання» «Прогнозування грошових потоків: необхідність чи данина моді». Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках 1. Базові поняття фінансової математики 2. Зміна вартості грошей у часі. Математичні функції грошей 3. Рентні платежі (ануїтети) та їх оцінка 4. Дохідність фінансових операцій.	-			Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 4. Підготувати реферати на теми: «Інфляційне знецінення грошей та його вплив на прийняття фінансових рішень» «Методи визначення дисконтної ставки» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	14
Тема 5. Управління прибутком Лекція 2. 1. Розробка стратегії формування прибутку 2. Операційний аналіз прибутку: мета,	2 2			Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 5. Підготуватися до обговорення тем: «Дивідендна політика підприємства та критерії оцінки її	14

можливості та логіка проведення 3. Принципи розподілу прибутку				ефективності» «Цінова політика підприємства та її вплив на результативність господарсько-фінансової діяльності» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 6. Управління активами Лекція 3. 1. Поняття оборотних активів та основні завдання управління ними 2. Політика фінансування оборотних активів 3. Нормування основних елементів оборотного капіталу 4. Методичний інструментарій, що використовується при управлінні оборотними активами. 5. Завдання фінансового управління необоротними активами	2 2			Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 6. Підготуватися до обговорення тем: «Вплив амортизаційної політики на результативність господарсько-фінансової діяльності» «Механізм рефінансування дебіторської заборгованості» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	14

6. Амортизаційна політика підприємства					
7. Організація фінансування реальних інвестицій					
Разом модуль 1.	6		2		84
Модуль 2. Тактичний і стратегічний інструментарій фінансового менеджменту					
Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу Лекція 4. 1. Поняття капіталу та його вартості 2. Фінансовий важіль як засіб оцінки ефективності використання позикового капіталу 3. Сучасні теорії вартості капіталу (бізнесу)	2 2		-	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 7. Підготувати реферати на теми: «Теорія Ф. Модільяні й М. Міллера щодо структури капіталу» «Теорія структури капіталу Гордона Дональдсона» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	14
Тема 8. Управління інвестиціями 1. Поняття і зміст інвестиційної політики підприємства 2. Статичні методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів	-		-	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 8. Підготуватися до обговорення тем: «Чи погоджуєтесь Ви з висловом Дональда Данна: «Ця схема спрацьовує знову і знову тому, що людину надзвичайно легко захопити перспективою	13

3. Динамічні методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів 4. Зміст і завдання управління інвестиційною діяльністю підприємств 5. Процес управління реальними інвестиціями 6. Процес управління фінансовими інвестиціями				отримувати великі гроші з нічого?»» «У чому полягають відмінності між фінансовою пірамідою й інвестиційним фондом; між фінансовою пірамідою й організаціями сітьового маркетингу?»» «Як захиститися від «лохотронів»?» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 9. Управління фінансовими ризиками 1. Поняття і класифікація фінансових ризиків 2. Методичний інструментарій оцінки рівня фінансових ризиків 3. Вибір методів впливу на фінансові ризики 4. Організація процесу управління фінансовими ризиками	-		-	Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 9. Підготувати реферати на теми: «Діагностика фінансової безпеки підприємства» «Стратегія, тактика та основні етапи управління фінансовими ризиками на підприємстві» «Ризик-менеджмент у сфері фінансів» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	14
Тема 10. Аналіз фінансових звітів	-			Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю	14

1. Мета і завдання аналізу фінансових звітів 2. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства 3. Поглиблений аналіз фінансового стану підприємства 4. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства				знань передбачені дистанційним курсом до теми 10. Розробити структурно-логічний граф пошуку резервів підвищення фінансової стійкості підприємства. Розробити структурно-логічний граф пошуку резервів підвищення рентабельності капіталу підприємства. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Тема 11. Внутрішньо фірмове фінансове прогнозування та планування. 1. Сутність, зміст і значення внутрішньо фірмового фінансового планування і прогнозування 2. Особливості сучасного розвитку внутрішньо фірмового фінансового планування 3. Методи розробки фінансової стратегії	-			Опрацювати навчальні завдання та виконати тести для самоконтролю знань передбачені дистанційним курсом до теми 11. Підготувати реферати на теми: «Методи фінансового прогнозування та їх використання в практиці вітчизняних підприємств» «Проблеми впровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах» Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	13

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюються за допомогою національної шкали оцінок.

Оцінювання знань студентів при виконанні поточних модульних робіт (поточний модульний контроль) здійснюється за 100-бальною шкалою. Так як робочим навчальним планом при вивченні матеріалу навчальної дисципліни «Фінансове планування і прогнозування» передбачено виконання двох поточних модульних робіт, то загальна оцінка за поточний модульний контроль визначається як середньоарифметична за формулою:

$$(M_1 + M_2) / 2, \quad (1)$$

де M_1, M_2 – оцінки у балах, одержані студентом за виконання поточної модульної роботи 1 та поточної модульної роботи 2, відповідно.

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки додаються бали – коефіцієнт мотивації (10 % від загальної підсумкової оцінки). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою навчальною програмою з навчальної дисципліни «Фінансове планування і прогнозування» незалежно від результатів виконання.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» здійснюється у формі іспиту. Розподіл 100 балів за формами контролю здійснюється з використанням коефіцієнтів співвідношення балів за поточну успішність і здачу екзамену, які, відповідно, становлять 0,6 і 0,4, тобто максимальна оцінка за поточну успішність не може перевищувати 60 балів, а за здачу екзамену – 40 балів (таблиця 5.1).

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-6): відвідування занять (4,5 бали); індивідуальні завдання (6,5 балів); тестування (9 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 7-12): відвідування занять (4,5 бали); індивідуальні завдання (6,5 балів); тестування (9 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1 Проходження одного з освітніх курсів на платформі Prometheus : «Фінансовий менеджмент» « Фінанси для нефінансистів» «CASE STUDY: як вирішувати складні завдання в бізнесі та в житті»	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни «Фінансове планування і прогнозування»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV зі змінами та доповненнями / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Кодекс України з процедур банкрутства [Електронний ресурс] : Законодавство України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2024 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом [Електронний ресурс]: Закон України від 22.12.2011 року № 4212-VI із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12#Text>
7. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
8. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю [Електронний ресурс] : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-XIII із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#n386>

Основні:

1. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
2. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
3. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.] Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
4. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
5. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.

Додаткові:

1. Аналіз факторів технологічного розвитку та забезпечення фінансово-економічної безпеки інноваційно орієнтованого підприємства в умовах соціальної економіки / [М.Б. Чижевська, Е. В. Чернудובה, Г. М. Сидоренко-Мельник, Б. М. Куява] // *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2024. № 2.
2. Долінський Л. Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посібник. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2022. 132 с.
3. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. (практикум) / [С.В. Качула, С.М. Халатур, Г.Є. Павлова, Л.В. Лисяк, Н.П. Дуброва]. Дніпро: Монолит, 2022. 204 с.
4. Сидоренко-Мельник Г. М., Богиня І. В. Механізм управління майновим потенціалом підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2016. № 4 (76). С.79-86.
5. Сидоренко-Мельник Г. М., Галенко Я. І. Управління фінансовою рівновагою підприємства на засадах формування механізму її забезпечення. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 4 (82). С. 134-138.
6. Сидоренко-Мельник Г. М., Карцева В. В. Маркери стійкого фінансового розвитку підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 1 (90). С. 46-53.

7. Сидоренко-Мельник Г. М., Зінченко А. В. Перебудова моделі управління діловою активністю підприємства в умовах кризи. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія "Економічні науки"*. 2020. № 3(99). С. 13–20.

8. Управління фінансами акціонерних товариств : навчальний посібник. Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» ; [С. В. Леонов, Н. Г. Пігуль, І. М. Боярко та ін.]. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ». 2013. 305 с.

Розділ 7.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- 1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.
- 2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.